

SERBEST MESLEK KAZANÇLARI VERGİ REHBERİ

2009

ÜCRETSİZDİR

Bu rehber elektronik ortamda www.gib.gov.tr internet sayfasından ulaşabilirsiniz.

Ayrıntılı bilgi için

Diğer Kazançlar Müdürlüğü'nün (Serbest Meslek Kazancı) (0312) 415 32
54-55 numaralı telefonlarına, beyanname verme döneminde
vergi dairelerinde hizmet veren Danışma Bürolarına,
Vergi İletişim Merkezi (VİMER) 444 0 189 telefon hattına
başvurabilirsiniz.

www.gib.gov.tr // 444 0 189

Bu rehber,
halihazırda yürürlükte olan mevzuat hükümleri dikkate alınarak hazırlanmıştır.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI
Mükellef Hizmetleri Daire Başkanlığı
Yayın No: 80
Ocak 2009

İÇİNDEKİLER

Giriş.....	5
Serbest Meslek Faaliyeti ve Serbest Meslek Kazancı	5
Serbest Meslek Kazancının Özellikleri.....	5
Serbest Meslek Kazancı Sayılan Haller	6
Serbest Meslek Kazancının Tespitinde Hasıllardan İndirilecek Giderler	7
Serbest Meslek Kazançlarının Beyanı ve Beyanname Üzerinde Yapılacak İndirimler	8
Zarar Mahsubu Nasıl Yapılacaktır?	12
Vergiye Tabi Olmayan Serbest Meslek Kazançları (Muafiyetler ve İstisnalar)	12
Serbest Meslek Kazançlarında Vergi Tevkifatı	14
Serbest Meslek Kazançlarında Geçici Vergi	15
Beyan Edilecek Vergi Nasıl Hesaplanacaktır	16
Beyanname Ne Zaman Ve Nereye Verilecek?	16
Vergi Ne Zaman Ve Nereye Ödenecek?	17
Yıllık Beyannameye Hangi Belgeler Eklenecektir?	17
2008 Yılı Gelirleri İçin Geçerli Olan Gelir Vergisi Tarifesi	18
Serbest Meslek Faaliyetinde Bulunan Serbest Meslek Erbabının Kullanacağı Belgeler.....	19
İşyerinin Kira Olması Halinde Kira Ödemesi	20
Verginizi Ödeyebileceğiniz Anlaşmalı Bankalar	21

MİSYONUMUZ

Toplumsal refahın artırılmasına destek sağlamak üzere yeterli geliri adalet, tarafsızlık, verimlilik ilkeleri çerçevesinde toplamak, vergi sisteminin basitleştirilmesi ve uyumun artırılmasına katkıda bulunmak ve mükellefe kaliteli hizmet sunmaktır.

VİZYONUMUZ

Her türlü ekonomik yapı ve aktiviteyi geliştiren, kavrayan; güvenilir, etkin, şeffaf, küresel boyutta öncü ve örnek bir idare olmaktır.

TEMEL DEĞERLERİMİZ

Vizyonumuza ulaşırken, Gelir İdaresinin tüm çalışanlarının görevlerini yerine getirmede esas alacağı temel değerlerimiz şunlar olacaktır:

Güvenilirlik

Adalet

Tarafsızlık

Etkinlik (Hız, esneklik ve verimlilik)

Saydamlık

Sorumluluk Bilinci

Çözüm Odaklılık

Yetkinlik

Sürekli Gelişim

Katılımcılık

GİRİŞ

Bu rehber Gelir İdaresi Başkanlığımızın mükellef odaklılık temel ilkesiyle mükelleflerin ihtiyaç ve beklentilerini karşılamak amacıyla hazırlanmıştır.

Serbest Meslek Kazancı elde eden mükelleflerin 2008 takvim yılı gelirlerine ait Yıllık Gelir Vergisi beyannamelerinin doldurulmasında geçerli olan had ve tutarların dikkate alındığı bu rehberde, serbest meslek kazancı sayılan faaliyetler, serbest meslek kazancından indirilecek giderler gibi mükellefler tarafından sıkça sorulan soruların cevaplarının yanı sıra Yıllık Gelir Vergisi beyannamelerinin doldurulmasında dikkat etmeleri gereken hususlara da yer verilmiştir.

SERBEST MESLEK FAALİYETİ VE SERBEST MESLEK KAZANCI

Serbest meslek faaliyeti, sermayeden çok şahsi mesaiye, ilmi veya mesleki bilgiye veya ihtisasa dayanan ve ticari niteliği olmayan işlerin işverene bağlı olmaksızın şahsi sorumluluk altında kendi nam ve hesabına yapılmasıdır.

Her türlü serbest meslek faaliyetinden doğan kazançlar serbest meslek kazancıdır.

SERBEST MESLEK KAZANCININ ÖZELLİKLERİ

→ Serbest meslek faaliyetinde faaliyet kişisel sorumluluk altında kendi nam ve hesabına yapılır.

→ Bir işverene tabi olarak yürütülmez. (İşverene tabi olursa ücrettir.)

→ Sermayeden ziyade şahsi çalışmaya, bilimsel veya mesleki bilgiye veya ihtisasa dayanır.

→ Serbest meslek faaliyetinin devamlılık göstermesi gerekir.

SERBEST MESLEK KAZANCI SAYILAN HALLER

Bazı faaliyetler, yukarıda sayılan serbest meslek faaliyetinin özelliklerini taşımasa bile Gelir Vergisi Kanunu tarafından serbest meslek kazancı sayılmaktadır.

Bu faaliyetler:

- Tahkim işleri dolayısıyla hakemlerin aldıkları bedeller,
- Serbest meslek faaliyetinde bulunan kollektif ve adi şirketlerde ortaklar, adi komandit şirketlerde komanditeler,
- Gümrük komisyoncuları, bilumum borsa ajan ve acenteleri, noterler, noterlik görevini ifa ile mükellef olanlar ,
- Serbest meslek erbabını bir araya getirip kazançtan pay alanlar,
- Dava vekilleri, müşavirler, kurumlar ve tüccarlarla serbest meslek erbabının ticarî ve meslekî işlerini takip edenler ve konser veren müzik sanatçıları,
- Telif haklarının ve ihtira beratlarının sahibi veya kanuni mirasçuları tarafından satılması kiralınması,
- Vergi Usul Kanunu'nun 155'inci maddesinde belirtilen şartlardan en az ikisini taşıyan ebe, sünnetçi, sağlık memuru, arzuhalci, rehber gibi mesleki faaliyette bulunanlar.

Şahıs şirketlerinden serbest meslek faaliyeti ile uğraşan adi ve kollektif şirket ortakları ile adi komandit şirketlerin komandite ortakları serbest meslek erbabi sayılır ve bu kişilerin ortaklıktan aldıkları pay serbest meslek kazancıdır.

SERBEST MESLEK KAZANCININ TESPİTİNDE HASILATTAN İNDİRİLECEK GİDERLER

Serbest meslek kazancının tespitinde hasılatтан indirilecek giderler şunlardır:

→ Mesleki kazancın elde edilmesi ve devam ettirilmesiyle ilgili genel giderler.

👉 İkametgâhlarının bir kısmını iş yeri olarak kullananlar, ikametgâh için ödedikleri kiranın tamamı ile ısıtma ve aydınlatma gibi diğer giderlerin yarısını indirebilirler.

Örnek:

Kiraladığı apartman dairesinin bir kısmını muayenehane bir kısmını ikametgah olarak kullanan bir dış hekiminin, 2008 yılı için 25.000.-TL kira gideri ve 3.000.- TL de ısıtma, aydınlatma gideri olduğunu varsayalım. Mükellef kira gideri olan 25.000.-TL'nin tamamını ve 3.000.- TL ısıtma, aydınlatma giderinin yarısını yani 1.500.-TL'yi serbest meslek kazancının tespitinde hasılatından gider olarak indirebilecektir.

👉 İş yeri kendi mülkü olanlar kira yerine amortismanı, ikametgâhı kendi mülkü olup bunun bir kısmını iş yeri olarak kullananlar amortismanın yarısını gider yazabilirler.

Örnek:

İşyeri kendi mülkü olan bir avukat bu mülk için ayrılan 10.000.-TL amortismanın tamamını; ikametgahının bir kısmını işyeri olarak kullanması halinde bu mülk için ayrılan 10.000.-TL amortismanın yarısını yani 5.000.-TL'yi serbest meslek kazancının tespitinde hasılatından gider olarak indirebilecektir.

→ Hizmetli ve işçilerin giderleri,

- Mesleki faaliyetle ilgili seyahat ve ikamet giderleri, (Seyahat maksadının gerektirdiği süre ile sınırlı olmak şartıyla).
- Mesleki faaliyette kullanılan tesisat, demirbaş eşya ve envantere dahil taşıtlar için Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre ayrılan amortismanlar,
- Kiralanan veya envantere dahil olan ve işte kullanılan taşıtların giderleri, (Taşıt giderlerinden kasıt genel olarak taşıtların tamir, bakım, yakıt gibi giderleridir.)
- Alınan mesleki yayınlar için ödenen bedeller,
- Mesleki faaliyetin ifası için ödenen mal ve hizmet alım bedelleri,
- Serbest meslek faaliyetleri dolayısıyla emekli sandıklarına ödenen giriş ve emeklilik aidatları ile mesleki teşekküllere ödenen aidatlar,
- Mesleki kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi için ödenen meslek, ilan ve reklam vergileri ile iş yerleriyle ilgili aynı vergi, resim ve harçlar,
- Mesleki faaliyetle ilgili olarak kanun, ilam ve sözleşmeye göre ödenen tazminatlar.

Her türlü para cezaları ve vergi cezaları ile serbest meslek erbabının suçlarından doğan tazminatlar gider olarak indirilemez. Ayrıca Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkındaki Kanun hükümlerine göre ödenen cezalar, gecikme zamları ve faizleri de gelir vergisi matrahından ve gelir unsurlarından indirilemez.

SERBEST MESLEK KAZANÇLARININ BEYANI VE BEYANNAME ÜZERİNDE YAPILACAK İNDİRİMLER

Gelir vergisi matrahının tespitinde, gelir vergisi beyannamesinde bildirilecek gelirlere aşağıdaki indirimler yapılabilir:

→ Beyan edilen gelirin %10'unu (bireysel emeklilik sistemi dışındaki şahıs sigorta primleri için, beyan edilen gelirin % 5'ini) ve asgari ücretin yıllık tutarını aşmamak şartıyla, mükellefin şahsına, eşine ve küçük çocuklarına ait hayat, ölüm, kaza, hastalık, sakatlık, analık, doğum ve tahsil gibi şahıs sigorta primleri ile bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları (sigortanın veya emeklilik sözleşmesinin Türkiye'de kâin ve merkezi Türkiye'de bulunan bir sigorta veya emeklilik şirketi nezdinde akdedilmiş olması, prim ve katkı tutarlarının gelirin elde edildiği yılda ödenmiş olması ve ücret geliri elde edenlerin ücretlerinin safi tutarının hesaplanması sırasında ayrıca indirilmemiş bulunması şartıyla, eşlerin veya çocukların ayrı beyanname vermeleri halinde, bunlara ait prim ve katkı payları kendi gelirlerinden indirilir),

→ Beyan edilen gelirin % 10'unu aşmaması, Türkiye'de yapılması ve gelir veya kurumlar vergisi mükellefiyeti bulunan gerçek veya tüzel kişilerden alınacak belgelerle belgelenmesi şartıyla, mükellefin kendisi, eşi ve küçük çocuklarına ilişkin olarak yapılan eğitim ve sağlık harcamaları,

→ Serbest meslek faaliyetinde bulunan veya basit usulde vergilendirilen özürhünerin beyan edilen gelirlerine, 31'inci maddede yer alan esaslara göre hesaplanan yıllık indirim (Bu indirimden bakmakla yükümlü olduğu özürhüner kişisi bulunan serbest meslek erbabı ile hizmet erbabı (tevkifat matrahı dahil) da yararlanır.),

→ Genel ve özel bütçeli kamu idareleri, il özel idareleri, belediyeler, köyler ile kamu yararına çalışan dernekler ve Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflara yıllık toplamı, beyan edilecek gelirin %5'ini (kalkınmada öncelikli yöreler için %10'unu) aşmamak üzere, makbuz karşılığında yapılan bağış ve yardımlar,

→ Genel ve özel bütçeli kamu idarelerine, il özel idarelerine, belediyelere ve köylere bağışlanan okul, sağlık tesisi ve yüz yatak (kalkınmada öncelikli yörelerde elli yatak) kapasitesinden az olmamak üzere öğrenci yurdu ile çocuk yuvası, yetiştirme yurdu, huzurevi, bakım ve rehabilitasyon

merkezi inşası dolayısıyla yapılan harcamalar veya bu tesislerin inşası için bu kuruluşlara yapılan her türlü bağış ve yardımlar ile mevcut tesislerin faaliyetlerini devam ettirebilmeleri için yapılan her türlü nakdî ve aynî bağış ve yardımların tamamı,

→ Fakirlere yardım amacıyla gıda bankacılığı faaliyetinde bulunan dernek ve vakıflara Maliye Bakanlığınca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde bağışlanan gıda, temizlik, giyecek ve yakacak maddelerinin maliyet bedelinin tamamı.

→ Genel ve özel bütçeli kamu idareleri, il özel idareleri, belediyeler, köyler, kamu yararına çalışan dernekler, Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflar ve bilimsel araştırma faaliyetinde bulunan kurum ve kuruluşlar tarafından yapılan ya da Kültür ve Turizm Bakanlığınca desteklenen veya desteklenmesi uygun görülen;

- Kültür ve sanat faaliyetlerine ilişkin ticari olmayan ulusal veya uluslararası organizasyonların gerçekleştirilmesine,
- Ülkemizin uygarlık birikiminin kültürü, sanatı, tarihi, edebiyatı, mimarisi ve somut olmayan kültürel mirası ile ilgili veya ülke tanıtımına yönelik kitap, katalog, broşür, film, kaset, CD ve DVD gibi man-yetik, elektronik ve bilişim teknolojisi yoluyla üretilenler de dahil olmak üzere görsel, işitsel veya basılı materyallerin hazırlanması, bunlarla ilgili derleme ve araştırmaların yayınlanması, yurt içinde ve yurt dışında dağıtımı ve tanıtımının sağlanmasına,
- Yazma ve nadir eserlerin korunması ve elektronik ortama aktarılması ile bu eserlerin Kültür ve Turizm Bakanlığı koleksiyonuna kazandırılmasına,
- 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamındaki taşınmaz kültür varlıklarının bakımı, onarımı, yaşatılması, rölöve, restorasyon, restitüsyon projeleri yapılması ve nakil işlerine,

- Kurtarma kazıları, bilimsel kazı çalışmaları ve yüzey araştırmalarına,
- Yurt dışındaki taşınmaz Türk kültür varlıklarının yerinde korunması veya ülkemize ait kültür varlıklarının Türkiye'ye getirilmesi çalışmalarına,
- Kültür envanterinin oluşturulması çalışmalarına,
- 2863 sayılı Kanun kapsamındaki taşınır kültür varlıkları ile güzel sanatlar, çağdaş ve geleneksel el sanatları alanlarındaki ürün ve eserlerin Kültür ve Turizm Bakanlığı koleksiyonuna kazandırılması ve güvenliklerinin sağlanmasına,
- Somut olmayan kültürel miras, güzel sanatlar, sinema, çağdaş ve geleneksel el sanatları alanlarındaki üretim ve etkinlikler ile bu alanlarda araştırma, eğitim veya uygulama merkezleri, atölye, stüdyo ve film platosu kurulması, bakım ve onarımı, her türlü araç ve teçhizatın tedariki ile film yapımına,
- Kütüphane, müze, sanat galerisi ve kültür merkezi ile sinema, tiyatro, opera, bale ve konser gibi kültürel ve sanatsal etkinliklerin sergilendiği tesislerin yapımı, onarımı veya modernizasyon çalışmalarına, ilişkin harcamalar ile bu amaçla yapılan her türlü bağış ve yardımların %100'ü (Bakanlar Kurulu, bölgeler ve faaliyet türleri itibarıyla bu oranı yarısına kadar indirmeye veya kanuni oranına kadar çıkarmaya yetkilidir).

→ 3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile 17.6.1992 tarihli ve 3813 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun kapsamında yapılan sponsorluk harcamalarının; amatör spor dalları için tamamı, profesyonel spor dalları için %50'si.

→ Mükelleflerin, işletmeleri bünyesinde gerçekleştirdikleri münhasıran yeni teknoloji ve bilgi arayışına yönelik araştırma ve geliştirme harcamaları tutarının %100'ü oranında hesaplanacak "Ar-Ge indirimi".

Araştırma ve geliştirme faaliyetleri ile doğrudan ilişkili olmayan giderlerden ve tamamen araştırma ve geliştirme faaliyetlerinde kullanılmayan amortisman tabii iktisadi kıymetler için hesaplanan amortisman tutarlarından verilen paylar üzerinden Ar-Ge indirimi hesaplanmaz. Ar-Ge indiriminden yararlanılacak harcamaların kapsamı ile uygulamadan yararlanılabilmesi için gerekli belgeleri ve usulleri belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Bağış ve yardımın nakden yapılmaması halinde, bağışlanan veya yardımın konusunu teşkil eden mal veya hakkın varsa mukayyet değeri, yoksa Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre Takdir Komisyonunca tespit edilecek değeri esas alınır.

ZARAR MAHSUBU NASIL YAPILACAKTIR?

Gelir kaynaklarının bir kısmında oluşan zararlar, diğer kaynakların kazanç ve iratlarından mahsup edilebilir.

Ayrıca, geçmiş yıllarda oluşan ve mahsup edilemeyen zararların cari yıl kazançlarından mahsubu mümkündür. Bu mahsup neticesinde kapatılmayan zarar kısmı, müteakip yılların gelirinden indirilir. Arka arkaya beş yıl içinde mahsup edilmeyen zarar bakiyesi takip eden yıllara naklolanamaz.

Envantere dahil olmayan gayrimenkullerin satışından doğan zararların mahsubu mümkün değildir.

VERGİYE TABİ OLMAYAN SERBEST MESLEK KAZANÇLARI (MUAFİYETLER VE İSTİSNALAR)

• Ebe, Arzuhalci vb. Muafılığı:

Meslek itibarıyla muaflik kapsamına girebilmek için iki duruma bağlıdır:

1- Bazı Mesleklerin Belirli Sınırlarda Yapılması: Bu muaflikten yararlanabilecek mesleklere örnek olarak ebelik, arzuhalcilik, sağlık memurluğu

verilebilir. Belirtilen mesleklerle uğraşanların muafiyetten yararlanabilmeleri için:

- İşyeri açmaları,
- Çalışılan yere tabela asmaları,
- Faaliyetlerini ilanlarla duyurmaları,
- Mesleki teşekküllere kaydolmaları,

şartlarından **en fazla birisi** ile ilişki içinde bulunmaları gerekir.

2- Bu Mesleklerin Küçük Yerleşim Yerlerinde Yapılması: Birinci durumda belirtilen meslekler (arzuhalci, ebe vb.) köylerde veya son nüfus sayımına göre belediye içi nüfusu 5.000'i aşmayan yerleşim yerlerinde icra ediliyorsa birinci gruptaki şartlar gerçekleşmemiş olsa da vergiden muafır.

- **Telif Kazançları İstisnası**

Telif kazançları istisnasından yararlanabilmenin şartları aşağıda belirtilmiştir:

✓ İstisnadan müellif, tercüman, heykeltıraş, hattat, ressam, bestekar, bilgisayar programcısı, mucitlerin kendileri ve kanuni mirasçıları yararlanabilir.

✓ Telif konu olan eserlerin, şiir, hikaye, roman, makale, bilimsel araştırma ve incelemeleri, bilgisayar yazılımı, röportaj, karikatür, fotoğraf, film, video band, radyo ve televizyon senaryo ve oyunu gibi nitelikte olması gerekir.

✓ Eserlerin gazete, dergi, bilgisayar ve internet ortamı, radyo, televizyon ve videoda yayınlamak veya kitap, CD, disket, resim, heykel ve nota halindeki eserleriyle ihtira beratlarını satmak veya bunlar üzerindeki mevcut haklarını devir ve temlik etmek veya kiralamak suretiyle gelir elde edilmesi.

- **Sergi ve Panayır İstisnası**

Dar mükellefiyete tabi (Türkiye’de yerleşmiş olmayan) olanların hükümetin izniyle açılan sergi ve panayırlarda yaptıkları serbest meslek faaliyetlerinden elde ettikleri kazançlar gelir vergisinden istisna edilmiştir.

- **Teşvik Ödülü İstisnası**

İlim, fen ve güzel sanatların gelişmesini teşvik amacıyla serbest meslek erbaplarına verilen ödüllerin miktarları ne olursa olsun vergiden istisna edilmiştir.

SERBEST MESLEK KAZANÇLARINDA VERGİ TEVKİFATI

Serbest meslek faaliyetiyle uğraşanlara (Noterlere serbest meslek faaliyetlerinden dolayı yapılan ödemeler hariç) yapılan ödemeler esnasında ödemeyi yapanlar tarafından gelir vergisi tevkifatı yapılması gerekir.

Vergi tevkifatı;

- Müellif, mütercim, heykeltıraş, hattat, ressam, bestekâr, bilgisayar programcısı ve mucitlerin ve bunların kanuni mirasçılarının şiir, hikaye, roman, makale, bilimsel araştırma ve incelemeleri, bilgisayar yazılımı, röportaj, karikatür, fotoğraf, film, video band, radyo ve televizyon senaryo ve oyunu gibi eserlerini gazete, dergi, bilgisayar ve internet ortamı, radyo, televizyon ve videoda yayınlamak veya kitap, CD, disket, resim, heykel ve nota halindeki eserleri ile ihtira beratlarını satmak veya bunlar üzerindeki mevcut haklarını devir ve temlik etmek veya kiralamak suretiyle elde edilen kazançlar istisnasından yararlananlardan %17,
- Dar mükelleflerden telif ve patent satışından dolayı %20,
- Diğer serbest meslek kazançlarında, 2006/11449 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 01.01.2007 tarihinden itibaren %20 oranında yapılmaktadır.

Serbest meslek faaliyetiyle uğraşanlara yapılan ödeme esnasındaki tevkifat bir ön vergileme olup, bu tevkifat yıllık beyannameye hesaplanan vergiden mahsup edilecektir. Mahsubu yapılan tevkifat tutarı, beyannameye hesaplanan vergiden fazla olduğu takdirde, vergi dairesince mükellefe yazı ile bildirilir ve mükellefin tebliğ tarihinden itibaren bir yıl içinde müracaatı üzerine kendisine iade edilir.

SERBEST MESLEK KAZANÇLARINDA GEÇİCİ VERGİ

Serbest meslek kazancı elde eden mükellefler cari vergilendirme döneminin gelir vergisine mahsuben geçici vergi ödemek zorundadır.

Noterlik görevini ifa ile mükellef olanlar bu işlerden sağladıkları kazançlar için geçici vergi ödemezler.

Geçici vergi, üçer aylık dönemler itibariyle hesaplanan serbest meslek kazancı üzerinden hesaplanır.

Aynı dönem içinde tevkif edilmiş olan gelir vergisi, hesaplanan geçici vergiden mahsup edilir, kalan ödenir.

Yıllık beyanname üzerinden hesaplanan gelir vergisinden, ilgili hesap döneminin üçer aylık dönemlerine ilişkin olarak ödenen geçici vergi mahsup edilir. Ödenemeyen geçici vergi terkin edilir, ancak terkin tarihine (1 Mart) kadar gecikme zammı hesaplanır.

Geçici vergi, üç aylık dönemi izleyen ikinci ayın 14'üncü (ondördüncü) günü akşamına kadar bağlı bulunulan vergi dairesine beyan edilir, 17'inci (onyedinci) günü akşamına kadar ödenir.

BEYAN EDİLECEK VERGİ NASIL HESAPLANACAKTIR?

- 👉 Beyannameye vergiye tabi gelir olarak esas alınacak serbest meslek kazancı tutarına bu rehberin 18. sayfasında yer alan 2008 yılı gelirleri için geçerli olan vergi tarifesi uygulanmak suretiyle gelir vergisi hesaplanacaktır.
- 👉 Üçer aylık dönemler itibarıyla hesaplanan ve ödenmiş olan geçici vergiler, yıllık beyanname üzerinden hesaplanan gelir vergisinden mahsup edilecektir.
- 👉 Yıl içinde kesinti yoluyla ödenen vergiler, varsa beyanname üzerinde hesaplanan vergiden mahsup edilecektir. Bu mahsup işleminin yapılabilmesi vergi tevkifatı ile ilgili olarak kesintiyi yapan vergi sorumlularının, adı-soyadı veya unvanını, bağlı olduğu vergi dairesini ve T.C. Kimlik Numaralarını/Vergi Kimlik Numaralarını, kesintiye esas alınan brüt tutarları, kesilen vergileri ve kesinti yapılan dönemleri gösteren “Kesinti Yoluyla Ödenen Vergilere İlişkin Liste”nin yer aldığı Tabloyu doldurarak beyannameye eklemeleri gerekir.
- 👉 Beyannameye gösterilen kazançlar üzerinden yurt dışında ödenen vergiler varsa, beyan dönemine kadar ödendiği belgelenmek şartıyla bu vergiler mahsup edilir. Ancak, mahsup edilecek yurt dışında ödenen vergi tutarı, beyannameye hesaplanan gelir vergisinin, beyannameye dahil edilen yurt dışı kazancına isabet eden kısmını aşamaz.

BEYANNAME NE ZAMAN VE NEREYE VERİLECEK?

- 👉 Serbest meslek faaliyetinde bulunan gerçek kişiler kazançlarını yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyan eder.
- 👉 1 Ocak – 31 Aralık 2008 döneminde faaliyette bulunan serbest meslek kazancı elde eden mükellef, bu dönemde elde ettiği serbest

meslek kazancını 2009 yılının Mart ayının başından (1 Mart – 25 Mart) 25’inci (yirmi beşinci) günü akşamına kadar verilecek yıllık beyanname ile beyan etmesi gerekmektedir.

Tam otomasyona geçen vergi dairesi mükellefleri Maliye Bakanlığınca belirlenen usul ve esaslar dahilinde beyannamelerini elektronik ortamda vereceklerdir.

VERGİ NE ZAMAN VE NEREYE ÖDENECEK?

Beyanname üzerinde hesaplanan gelir vergisi, 2009 yılının Mart ve Temmuz aylarında iki eşit taksitle ödenecektir. Hesaplanan vergi, mükellefin bağlı olduğu vergi dairesine ödenebileceği gibi vergi tahsiline yetkili banka şubelerine de ödenebilecektir. (Yetkili banka şubeleri rehberin 21. sayfasında gösterilmiştir.)

YILLIK BEYANNAMEYE HANGİ BELGELER EKLENECEKTİR?

Serbest meslek kazancı elde eden mükellefler, “Yıllık Gelir Vergisi Beyanamesi-1001 A” ile “Yıllık Gelir Vergisi Beyanamesi Eki”ni dolduracaktır. Anılan ekte yer alan “Serbest Meslek Kazançlarına İlişkin Bildirimi” tablosunu ve “Performans Derecelendirme Bildirimi”ni mutlaka dolduracak, diğer gelirlerinin de bulunması halinde Ek’in diğer kazançlara ait tabloları da dolduracaktır.

Ayrıca beyannameye;

- ✓ Kesinti yoluyla ödenen vergilere ilişkin belgeler (beyannameye gösterilen gelire dahil kazançlardan kesilen vergi varsa),
- ✓ Yabancı ülkelerde ödenen vergi varsa, ödenen bu vergilere ilişkin belgeler eklenecektir.

2008 YILI GELİRLERİ İÇİN GEÇERLİ OLAN GELİR VERGİSİ TARİFESİ

7.800 TL'ye kadar	% 15
19.800 TL'nin 7.800 TL'si için 1.170 TL, fazlası	% 20
44.700 TL'nin 19.800 TL'si için 3.570 TL, fazlası	% 27
44.700 TL'den fazlasının 44.700 TL'si için 10.293 TL, fazlası	% 35

ÖRNEK 1: İstanbul'da doktorluk yapan Özlem TANRIVERDİ'nin 2008 yılında elde etmiş olduğu mesleki hasılat 35.000 TL, mesleki faaliyetle ilgili toplam giderleri 40.000 TL'dir. Aynı zamanda tevkifat suretiyle vergilendirilen işyeri kira geliri de 17.000 TL'dir.

Doktorluk faaliyetinden toplam 35.000._ TL elde etmiştir.

Mesleki giderleri toplam 40.000._ TL'dir.

Bayan Özlem TANRIVERDİ 2008 yılında (35.000–40.000) 5.000.- TL zararı bulunmaktadır.

Bu durumda serbest meslek kazancı ve işyeri kira geliri tutarının toplamı 19.800.- TL beyan sınırını aşmadığından işyeri kira geliri beyannameye dahil etmeyecektir.

ÖRNEK 2: Avukatlık mesleğini ifa eden Ahmet BİLİR'in bu meslekten elde ettiği yıllık hasılat 15.000 TL'dir. Tevkifat suretiyle vergilendirilen işyeri kira geliri ise 10.000 TL'dir. Bu nedenle bu iki gelirin toplamı 25.000 TL olan Ahmet BİLİR beyan sınırı olan 19.800 TL'yi aştığından kira gelirini de beyan etmesi gerekmektedir.

Serbest meslek kazancı ve işyeri kira geliri tutarının toplamı 19.800.- TL beyan sınırını aştığından, işyeri kira geliri beyannameye dahil edilecektir.

ÖRNEK 3:

Serbest muhasebeci mali müşavir olan Mustafa ARSLAN, serbest olarak mali müşavirlik yapmaktadır. Mustafa ARSLAN 2008 yılında;

- Serbest muhasebeci mali müşavirlik hizmetinden toplam 300.000._ TL elde etmiştir.
- Mesleki giderleri toplam 60.000._ TL'dir.
- Yıllık 10.000._ TL Bağ-Kur primi ödemiştir.
- Merkezi Türkiye'de bulunan (X) sigorta şirketine, bireysel emeklilik katkı payı olarak 15.000.- TL prim ödemiştir.

Buna göre, Mustafa ARSLAN'ın 2008 yılı gelir vergisi matrahı aşağıdaki gibi olacaktır:

Toplam Gelirler	300.000.- TL
Toplam Mesleki Giderler	60.000.- TL
Bağ-Kur Primi	10.000.- TL
Beyan Edilecek Serbest Meslek Kazancı	230.000.- TL
Bireysel Emeklilik Sigorta Primi	15.000.- TL
Gelir Vergisi Matrahı	215.000.- TL

Bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payının indirim konusu yapılabilecek yıllık toplam tutarı beyan edilen gelirin (Yıllık gelir vergisi beyannamesinde yer alan indirimler ve geçmiş yıl zararları toplamından önceki tutar esas alınacaktır.) %10'u (230.000 x %10) olan 23.000 TL'yi aşmadığından 15.000 TL'nin tamamı indirim konusu yapılabilecektir.

SERBEST MESLEK FAALİYETİNDE BULUNAN SERBEST MESLEK ERBABININ KULLANACAĞI BELGELER

Serbest meslek faaliyetinde bulunan serbest meslek erbabı, mesleki faaliyetlerine ilişkin her türlü tahsilatı için iki nüsha serbest meslek makbuzu tanzim etmek ve bir nüshasını müşteriye vermek, müşteri de bu makbuzu istemek ve almak mecburiyetindedir.

Bununla beraber, 379 sıra numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile sadece serbest meslek erbabı hekimlere (diş hekimleri ve veteriner hekimler dahil) iş yerlerinde anılan Tebliğde belirtilen özellikleri haiz kredi kartı okuyucuları (POS) bulundurmaları ve kredi kartı ile yapılan ödemelerde bu cihazları kullanmaları zorunluluğu getirilmiştir.

Bu cihazlarla düzenlenecek POS belgesi, anılan mükelleflerce yürütülen serbest meslek faaliyetlerinde Vergi Usul Kanunu uyarınca düzenlenmiş “serbest meslek makbuzu” olarak kabul edilmiş ve uygulamanın başlama tarihi olarak belirlenen 01/06/2008 tarihi 382 sıra numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile 01/09/2008 olarak değiştirilmiştir.

Pos cihazını işyerinde bulundurmadığı veya tebliğde belirtilen şekilde kullanmadığı ile usulüne ilişkin belge düzenlemediği tespit edilen mükellefler adına ceza kesilecektir.

İŞYERİNİN KİRA OLMASI HALİNDE KİRA ÖDEMESİ

Bakanlığımıza verilen yetkiye istinaden, işyerlerinde, işyeri kiralamalarında miktar sınırlaması olmaksızın kira ödemelerinin 01.11.2008 tarihinden itibaren banka veya Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü tarafından düzenlenen belgelerle tevsik edilmesi zorunluluğu getirilmiştir.

İşyeri kirasının, müşteriden alınan çek ile ödemesinin yapılması durumunda çekin elden kiralayan kişiye ciro edilmesi ve bu kişinin bankadan çeki tahsil etmesi ile tevsik şartı yerine getirilmiş sayılır.

Banka veya Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü aracı kılınmak suretiyle, para yatırma veya havale, çek veya kredi kartı gibi araçlar kullanılmak suretiyle yapılan tahsilat ve ödemeler karşılığında dekont veya hesap bildirim cetvelleri düzenlendiğinden bu belgeler tevsik edici belge kabul edilecektir. Bankaların internet şubeleri üzerinden yapılan ödeme ve tahsilatlar da aynı kapsamdadır.

01.11.2008 tarihinden itibaren getirilen zorunluluklara uymayanlara kesilecek ceza, serbest meslek erbapları hakkında tespit edilenler hakkında o yıl için belirlenen özel usulsüzlük cezası miktarından az olmamak üzere her bir işlem için bu işleme konu tutarın %5’idir. Bu ceza kiracı ve kiralayana ayrı ayrı uygulanır.

VERGİNİZİ ÖDEYEBİLECEĞİNİZ ANLAŞMALI BANKALAR

T.C. ZİRAAT BANKASI A.Ş.

TÜRKİYE HALK BANKASI A.Ş.

TÜRKİYE İŞ BANKASI A.Ş.

YAPI KREDİ BANKASI A.Ş.

AKBANK T.A.Ş.

TÜRKİYE VAKIFLAR BANKASI T.A.O.

TÜRKİYE GARANTİ BANKASI A.Ş.

ŞEKERBANK T.A.Ş.

FORTİSBANK A.Ş.

TÜRK EKONOMİ BANKASI A.Ş.

FİNANSBANK A.Ş.

DENİZBANK A.Ş.

ANADOLUBANK A.Ş.

TEKSTİLBANK A.Ş.

HSBC BANK A.Ş.

ING BANK A.Ş.

ALTERNATİFBANK A.Ş.

EUROBANK TEKFEN A.Ş.

TURKISHBANK A.Ş.

TÜRKİYE FİNANS KATILIM BANKASI A.Ş.

ASYA KATILIM BANKASI A.Ş.

ALBARAKA TÜRK KATILIM BANKASI A.Ş.

KUVEYT TÜRK KATILIM BANKASI A.Ş.

CITIBANK A.Ş.

TURKLAND BANK A.Ş.